

ЧУЖДЕСТРАННИЯТ ЛЕКТОР КАТО МОСТ МЕЖДУ ЕЗИЦИТЕ И КУЛТУРИТЕ

Мария Добрикова

Университет „Коменски“ – Братислава (Словакия)

Резюме. В уводната част на статията е представен кратък преглед на историята на българистиката във Философския факултет на Университета „Коменски“ в Братислава. Подчертава се незаменимата роля на чуждестранния лектор в чуждоезиковото обучение и се изтъкват основните изисквания към неговата професионална и интеркултурна компетентност. Втората част на статията е насочена върху дейността на известния български славист и словакист проф. Иван Буюклиев като лектор в Университета „Коменски“. Авторката проследява малко известни факти за неговия престой в Братислава, като защитата на дисертацията му върху структурата на относителните изречения в Супрасълския сборник или последната му статия в Словакия за лекционния курс на Дора Габе в Братислава през 1931 г.

Ключови думи: българистика във Факултета по изкуства; Университет „Коменски“ в Братислава; чуждестранен лектор; професионални компетентности; межкултурни компетентности; професор Иван Буюклиев

Философският факултет на Университета „Коменски“ в Братислава започва дейността си на 23 септември 1921 година¹⁾. С основаването на Семинара за славянски филологии славистиката и изучаването на славянските филологии стават органичен компонент от педагогическата и изследователската програма на Факултета веднага след възникването му (Dobříková, 2013: 100). Българистични теми се разглеждат в циклите лекции на чешките професори, които в Братиславския университет полагат основите на славистичните научни изследвания и обучение. Водеща личност на Семинара е проф. Милош Вайнгарт. Освен на проблемите на старобългарския език и литература, на развитието на славянските народи и историята на славянските езици той посвещава вниманието си и на византийско-славянските културни отношения, в рамките на които специално се интересува от българската литература и култура. От 1923 г. като професор по сравнителна история на славянските литератури в Братиславския университет работи проф. Франк Волман. В центъра на научните му интереси са славянският фолклор, славянската драма и

литературната компаративистика. Много негови сравнителни статии засягат българистичната тематика периферно, но той публикува и работи, които са пряко свързани с българската литература и народна словесност. Научните интереси на проф. Волман се пренасят и върху неговата педагогическа работа, например той води цикъла лекции „Четене и тълкуване на старобългарски, старосръбски и старохърватски паметници“.

От acad. 1925/1926 г. студентите са могли да запишат предмета „Практически упражнения по български език за начинаещи“, който преподава два часа седмично като лекторат проф. Валерий Александрович Погорелов. Преди да дойде в Университета „Коменски“, той е професор по сравнителна славянска филология във Варшавския университет (1911 – 1917), в Донския университет в Ростов на Дон (1918 – 1920), а по-късно и в Софийския университет (1920 – 1922)². От 1923 г. преподава руски език и литература в Братиславския университет, където по-късно работи и като лектор по български и сръбохърватски език. Професор Погорелов води лекторските упражнения по български език (освен през годините на войната) от acad. 1925/1926 до 1945 г.³. В историята на българистиката в Словакия той остава като първия лектор, благодарение на когото българистиката във Философския факултет на Университета „Коменски“ в Братислава през acad. 2025/2026 г. ще отбележи 100-годишнината на лектората по български език.

След края на Втората световна война упражненията по български език се водят както от словашки, така и от български хонорувани преподаватели. Словашките преподаватели в повечето случаи са свързани с България семейно или служебно. Българските хонорувани преподаватели, като например Георги Досев Георгиев и Георги Вълчев, са преподавали български език по собствена инициатива паралелно с другите си служебни задължения (Dobříková, 2018: 8).

Значима граница във формирането на българската филология във Философския факултет на Университета „Коменски“ е 1964 г., когато възниква Катедрата по славистика и индоевропеистика⁴. Заслугата за нейното основаване е преди всичко на проф. Шимон Ондруш – тогавашен декан на Философския факултет на Университета „Коменски“, ориентиран научно към сравнителната славистика и индоевропеистика, който се стреми да спечели и възпита за българистиката перспективни педагогически и научноизследователски кадри. Истински прелом в нейната насоченост настъпва през 1967 г., когато след намесата на проф. Ондруш в Братислава пристига Иван Буюклиев – първият официален лектор от България. По този начин проф. Ондруш успява да институционализира и да осигури с кадри за в бъдеще и лектората по български език⁵.

През повече от петдесетгодишната история на българистиката като самостоятелна специалност във Философския факултет на Университета „Коменски“ в Братислава са командировани 15 лектори по български език и литература⁶. Повечето от тях участват в общи словашко-български проекти не само

по време на своя престой, но и след завръщането си в България. Така например Донка Вакарелска-Чобанска защитава в Братислава кандидатската си дисертация на словашки език *Lexikálno-sémantické paralely medzi bulharčinou a slovenčinou* (1984) и до днес преподава словакистични езиковедски дисциплини на студентите в София и Велико Търново. В Словакия Веса Кювлиева-Мишайкова се посвещава на съпоставителните изследвания между словашката и българската фразеология, а по-късно става главен редактор на първия том на Българско-словашкия речник (*Bulharsko-slovenský slovník 1 (A – K)*, 2004). През 1989 г. словашкото педагогическо издателство SPN публикува учебника на лекторката Деспина Илиева „Български език (за студенти, изучаващи български език във от България)“. По време на братиславския си престой българската изследователка по ономастика Мария Ангелова-Атанасова пише монографията „Имената на българите в Словакия“ (1998) и става рецензент на първия том на Българско-словашкия речник. Маринела Вълчанова също участва в изготвянето на първия том на този речник, публикува монографията „Глаголите *reflexiva tantum* в словашки език и техните съответствия в български“ (2002) и е съавторка на учебника за студенти словакисти *Základy bulharčiny. Teória a prax* (2002, 2016). Дейността на споменатите лекторки до голяма степен оказва влияние върху словашко-българските езиковедски изследвания и методиката на преподаването на българския език в словашка среда. Освен това Иван Буюклиев обогатява и словашко-българските литературни взаимоотношения чрез активна преводаческа дейност. След като се завръща в България, по негова инициатива възниква самостоятелната специалност „Словакистика“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Въпреки че е изминал повече от половин век от пребиваването на проф. Иван Буюклиев като лектор в Братиславския университет, в историята на българско-словашките контакти той оставя не само дълбока, но и незабравима следа.

В статията си *Desatoro lektora cudzieho jazyka* („Десетте заповеди за лектор по чужд език“), посветена на 50-годишнината от създаването на братиславската Катедра по славянски филологии, ръководителката на Летния семинар по словашки език и култура *Studia Academica Slovaca* Яна Пекаровичова пише: „Голямо преимущество е, че лекторската дейност съвсем естествено надгражда предишната педагогическа практика и по-нататъшната работа на кандидата, най-вече в областта на научните и приложните изследвания и публикационната активност. Обикновено се очаква лекторът, в зависимост от своята специализация, с желание да се включва в различни дейности, предлагани от мястото, където преподава“ (Pečarovičová, 2014: 38). Въз основа на дългогодишната си практика в преподаването на словашки език като чужд авторката формулира десет изисквания, на които да отговаря чуждестранният лектор: „1. Добре познавай преподавания език и функционирането му в практиката, 2. Осъзнай, че си представител, посланик на своята страна, 3. Създавай

у студентите позитивно отношение към изучавания език и култура, 4. Бъди съобразителен и толерантен по отношение на интеркултурните различия, 5. Обяснявай уроците, като търсиш причинно-следствени връзки, и използвай интересни примери, 6. Бъди коректен и оценявай справедливо представянето на студентите, 7. Бъди активен, креативен, ангажирай се не само в учебния процес, 8. Търси причините за грешките, не се отчайвай от неуспехите, 9. Непрекъснато се образовай и по специалността, и в дидактиката, 10. Изявявай се на научни форуми и публикувай (Pečarovičová, 2014: 37).

Цитираните професионални и интеркултурни компетентности, очаквани от лектора по чужд език, без изключение отразяват научно-педагогическия и културно-обществения профил на Иван Буюклиев (1934 – 2014), български славист и словакист, който през акад. 1967/1968 и 1970/1971 години е лектор по български език в Университета „Коменски“ в Братислава.

След като завършва българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“, през 1960 г. проф. д.ф.н. Иван Буюклиев е удостоен с Балановата стипендия и се насочва към палеографията и палеославистиката. До голяма степен неговите интереси са повлияни от двугодишната му работа в отдел „Старопечатни и редки книги и ръкописи“ в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София. По това време в столицата на България се обучават студентите от Философския факултет на Университета „Коменски“ и бъдещи словашки слависти Ян Кошка и Емил Хорак, които събуждат интерес у профилирания бохемист към словашкия език и го ориентират към словакистиката. Влечението му към палеославистиката се засилва и през 1966 г. на собствени разноски И. Буюклиев заминава на обучение в Карлова университет в Прага и в Университета „Коменски“ в Братислава. Творческата среда на Философския факултет в Братислава и добронамереният подход на професорите Ян Станислав, Еуген Паулини, Шимон Ондруш и доц. Винцент Бланар отварят пътя към сбъдването на неговите научни амбиции (Dobříková, 2013; 2014; 2016; 2018).

По препоръка на братиславските си колеги слависти Иван Буюклиев отново се връща в Братислава през 1967 г., този път като лектор по български език. Тук под ръководството на проф. Ян Станислав защитава дисертацията си *Štruktúra vzťahových viet v Supraslienskom kódexe* (1970) („Структура на относителните изречения в Супрасълския сборник“). В нея подробно се проследява структурата на относителните изречения в най-големия по обем кирилски ръкопис, възникнал в края на X век в Преславската книжовна школа. Най-напред авторът обобщава сведенията за старобългарския паметник въз основа на известните дотогава негови преписи, след което разглежда синтактичните му особености, като анализира субстантивните, адективните и адвербиалните относителни изречения. Проучва при кои конструкции могат да се търсят паралели в старогръцкия език. Чрез съпоставяне на старогръцкия текст със старобългарския превод установява много граматически и лексикални несъответствия. Според

автора недоброто владение на гръцкия или непоследователното придържане към гръцкия оригинал са причината преписвачите често да използват форми и изрази, които възникват спонтанно в езиковото им съзнание.⁷⁾

Някои биографични източници посочват, че проф. Буюклиев е писал дисертацията си под ръководството на професорите Йозеф Курц и Ян Станислав⁸⁾. Негов ръководител обаче е само проф. Станислав. Професор Курц от Масариковия университет в Бърно е трябвало да бъде един от рецензентите, но преди защитата изпраща писмо с дата 7. 11. 1969 г. до Деканата на Философския факултет на Университета „Коменски“, в което пише: „Позволявам си да върна работата на Иван Буюклиев *Štruktúra vzťazných viet v Supraslskom kódehexe*, тъй като не ми е възможно да напиша рецензията. Получих миокарден инфаркт и дълго време няма да работя. Изпращам и дисертацията. Д-р Йозеф Курц“. По тази причина защитата се провежда няколко месеца по-късно, като за нов рецензент е избран доц. Винсент Бланар.

Година след получаването на научната степен „кандидат на науките“ по препоръка на проф. Шимон Ондруш Иван Буюклиев подава заявление за продължаване на докторантското си обучение по българско езикознание в рамките на по-широката научна специалност „Сравнително-историческа граматика на славянските езици“.⁹⁾ След признаване на изпитите, държани в България, както и на отделни изпити, положени по време на братиславската му аспирантура, той предлага като докторска работа¹⁰⁾ шест свои студии, публикувани в български и словашки славистични списания и сборници. Рецензентът на работата В. Бланар отбелязва: „Във всички предложени статии се вижда способността на автора за подробен анализ на материала и завидни познания на старославянските и старобългарските ръкописи и палеографската проблематика, както и широко познаване на литературата по предмета. Студиите имат изследователска стойност. Налице са отлични предпоставки кандидатът да получи титлата PhD“⁽¹¹⁾.

Научното поприще на проф. Буюклиев започва да се развива по време на престоя му във Философския факултет на Университета „Коменски“. Първата публикация веднага след идването му в Словакия е статията „Към характеристиката на локативното пояснение в старобългарски език“, отпечатана в сп. *Slavica Slovaca* (1967: 351 – 363). На съществуването и тематичния обхват на словашкото славистично списание е посветена статията му „Ново славистично периодично издание (*Slavica Slovaca*)“, поместена в сп. „Език и литература“ (1968: 82 – 86) една година по-късно. Освен значителния брой статии със словашкостична проблематика в българския и чуждестранния печат излизат и негови рецензии за публикации на словашките лингвисти Йозеф Мистрик, Еуген Паулини, Шимон Ондруш, Винсент Бланар и Ян Качала. Няколко студии на И. Буюклиев намират място в сборниците *Philologica*, а с доклада *Z jazykovej filozofie slovanského stredoveku* (Bujukliev, 1998: 12 – 19) взема участие в първата по рода си словашко-българска международ-

на конференция Slovensko-bulharské jazykové a literárne vzťahy („Словашко-български езикови и литературни взаимоотношения“), проведена през 1998 г. в Братислава.

Последната му статия със заглавие „Дора Габе в Братислава“ излиза през 2011 г. в сборника на Философския факултет в Братислава *Philologica* 71, посветен на основателя на Катедрата по славистика и индоевропейистика проф. Шимон Ондруш. В нея четем следните благодарствени думи: „Скъпи Шимон, искам да изразя искрената си благодарност за всичко, което заедно преживяхме по времето на братиславския ми престой. За мен това беше изключително приносен и ползотворен период както от гледна точка на научното израстване в областта на славистиката, така и на по-късно преведените произведения, чрез които словашката проза и драма станаха достойни не само на българския читател, но и на посетителите на много български театрални сцени. От сърце ти благодаря за всеки твой добър съвет и приятелска помощ. Иван“ (Bujukliev, 2011: 153). За словашката научна общественост е забележително и самото съдържание на статията, в която авторът разказва за лекционния курс на Дора Габе в Братислава през 1931 г. Под влияние на тогавашната тягостна атмосфера на братиславското еврейско гето поетесата пише стихотворението „Друговерка“, в което за първи път споменава за еврейския си произход.

След завръщането си в България от 1972 г. Иван Буюклиев започва да работи в Катедрата по славянско езикознание във Филологическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Тук, в престижния български университет, през 1991 г. той става инициатор за възникването на самостоятелната специалност „Словакистика“, която дотогава съществува под формата на лекторат по словашки език и култура. Пише една от малкото чуждоезични граматики на словашкия език „Кратка словашка граматика“ (1989, 1993, 1995), която излиза в поредицата „Малка граматична библиотека“. В началото на книгата четем посвещението: „В памет на моите братиславски учители проф. д-р Ян Станислав, проф. д-р Еуген Паулини“ (Buyukliev, 1989: 5). Освен обща информация за Словакия и словашкия език в увода авторът предлага исторически преглед за мястото на словашкия сред останалите славянски езици. Посочва примери за ликвидна метатеза на праславянските групи **ort-*, **olt-* в словашкия и българския език (слов. *ražeň*, бълг. *ръжен*; слов. *lakeť*, бълг. *лакът* и др.) и установява, че „по своето географско разпространение словашкият език заема централно място сред славянските езици“ (Buyukliev, 1989: 7). Освен четирите глави, посветени на традиционните граматически дисциплини, в петата глава ученият обръща внимание върху лексикологията и стилистиката и завършва книгата със статия, посветена на фразеологията. В увода И. Буюклиев подчертава, че „Грамматиката“ е предназначена главно за студентите слависти, които изучават словашки език. Авторът я пише със съзнанието, че като първи университетски учебник по словашки език в България, не може да съдържа само основни познания по словашка граматика,

лексикология и стилистика, но също и словашки исторически, географски и културни реалии. Затова в учебника включва многобройни образци на словашкото литературно и фолклорно творчество. Примерите от устната народна словесност (песни, скоропоговорки, пословици, поговорки, фразеологични единици), както и примерите от литературните произведения на около петдесет словашки писатели и поети служат не само за илюстриране на определени граматически явления, но същевременно дават сведения за миналото, за живота и мисленето на словашкия народ. Внимание заслужават преводаческо-дидактическите намерения на автора, който превежда всеки един цитиран пример на български език.

По времето, когато И. Буюклиев е лектор, словашката драматургия и актьорските състави са на изключително високо ниво, затова той решава да предаде своите преживявания от изкуството и на българската публика. Първият му превод е на комедията „Женски закон“ от Йозеф Грегор Тайовски, която се поставя на сцената на Добричкия държавен театър. Психологическата драма „Соло за биещ часовник“ от Освалд Захрэдник се играе с голям успех пет сезона в софийския „Театър 199“. На български превежда и други пиеси от Освалд Захрэдник, Иван Буковчан, Щефан Кралик, а също и проза от Алфонс Беднар и Люд Зелienка.

През 1994 г. проф. Иван Буюклиев е награден със Златен медал на Философския факултет на Университета „Коменски“ в Братислава за заслуги в науката, педагогиката и превода в областта на словашко-българските езикови и културни взаимоотношения, както и за личния му принос за създаването на университетската словакистика в България. Иван Буюклиев възнамеряваше да участва в конференцията, посветена на 50-ата годишнина от основаването на братиславската славистична катедра, част от която става и самият той, като първия български лектор след официалното откриване на лектората през 1967 г. Неговият доклад щеше да е за езиковедското творчество на Ян Станислав. Конференцията се проведе на 10 декември 2014 г. На 27 октомври проф. Буюклиев завинаги напусна този свят, но неговите последни мисли и намерения останаха свързани с Братислава. С тази статия искаме да почетем не само годишнината от неговата кончина, но и от името на всички словашки българисти и български словакисти да отдадем признателност към дълбоката и вдъхновяваща диря, която проф. Иван Буюклиев остави в полето на словашко-българските езикови, литературни и културни взаимоотношения.

БЕЛЕЖКИ

1. След разпадането на Австро-Унгария и след възникването на Чехословашката република през 1918 г. се събдват копнежите на редица поколения словашки народни будители да имат университет, в който местната интелигенция да се образова на майчин език. Университетът, който носи името на учителя на народите Ян Амос Коменски, през 2019 година чества 100-годишнината

- от своето създаване. Основан е на 27 юни 1919 г. в столицата на Словакия и така се възобновява историческият континуитет с известната средновековна университетска институция Academia Istropolitana (1467 – 1490) със седалище в Братислава.
2. С победата на руските болшевици през октомври 1917 г. започва една от най-масовите политемигрантски вълни в историята на Русия. В течение на пет години (до 1922 г.) повече от два милиона души напускат Русия. По-големи или по-малки групи руски изгнаници се установяват в различни европейски и извъневропейски страни. Тези, които идват в Словакия, получават разрешение за пребиваване от Министерството на външните работи на Чехословашката република (Harbuľová, 2005: 24 – 25).
 3. Проф. Погорелов напуска Словакия поради опасения от Червената армия. Установява се в американската окупационна зона в Германия, където дава частни уроци по славянски езици. Умира в Мюнхен през 1955 г. (Švagrovský & Eliaš, 1996: 34).
 4. От 1986 г. тя съществува под названието Катедра по славянски филологии.
 5. Проф. Ондруш беше награден през 1975 г. за заслуги за развитието на българския език, литература и култура в Словакия с държавна награда на Република България орден „Кирил и Методий“, I степен.
 6. Иван Буюклиев, Донка Вакарелска, Веска Кювлиева-Мишайкова, Деспина Илиева, Лилия Манолова, Игнат Георгиев, Николай Даскалов, Мария Ангелова-Атанасова, Маринела Вълчанова, Татяна Ичевска, Евгени Зашев, Дарина Дончева, Лиляна Цонева, Людмила Кирова, Миглена Михайлова-Паланска.
 7. Цит. по: Bujukliev, Ivan: Autoreferát ku kandidátskej dizertácii. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzita Komenského, 1969: 3.
 8. Вж. напр. //bg.wikipedia.org/wiki/Иван_Буюклиев.
 9. Става дума за т.нар. rigorózna práca, след чиято успешна защита магистърът получава титлата „доктор“ (PhDr.).
 10. Цит. по: Prihláška Ivana Bujuklieva na skrátené rigorózne pokračovanie zo dňa 7. 5. 1971. In: Трудово досие на Иван Буюклиев. Регистратура. Философски факултет на Университета „Коменски“ в Братислава.
 11. Цит. по: Posudok súboru štúdií, predložených ako rigorózna práca na získanie hodnosti „PhDr.“ zo dňa 25. 5. 1971. In: Трудово досие на Иван Буюклиев. Регистратура. Философски факултет на Университета „Коменски“ в Братислава.

ЛИТЕРАТУРА

- (2012). Библиография на трудовете на проф. д.ф.н. Иван Буюклиев (pp. 15 – 22). In: *Словеса приечудная. Юбилеен сборник в чест на проф. Иван Буюклиев*. София: „ПАМ Пъблишинг Къмпани“ ООД.
- Буюклиев, И. (1989). *Кратка словашка граматика*. София: Наука и изкуство.

- Буюклиев, И. (2011). Дора Габев Братислава (pp. 153–158). *Philologica 71*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Добрикова, М. (2013). Българистика с прозорец към Дунава (pp. 100–110). *Минало, настояще и перспективи на чуждестранната българистика*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Dobříková, M. (2014). Straty a nálezy bratislavskej bulharistiky (pp. 55–63). *Philologica 73*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Dobříková, M. (2016). Vplyv Jána Stanislava a slovenskej slavistiky na život a dielo bulharského slavistu. Ad honorem Ivan Bujukliev (pp. 177–184). *Ján Stanislav a slovenská slavistika*. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV.
- Добрикова, М. (2018). Между традиции и перспективи. Българистиката във Философския факултет на Университета „Коменски“ в Братислава в навечерието на 100-годишния ѝ юбилей. *Езиков свят/ Orbis linguarum*, 16 (1), 7–15.
- Harbuľová, L. (2005). Ruskí emigranti a medzivojnové Slovensko. *História. Revue o dejinách spoločnosti*, 1, 24–26.
- Osobný spis Ivana Bujuklieva. In: Registratúrne stredisko. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.
- Pekarovičová, J. (2014). Desatoro lektora cudzieho jazyka (pp. 35–42). *Philologica 73*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Švagrovský, Š., Eliaš, A. (1996). Ruský jazyk a literatúra (pp. 33–45). *Štúdium slovanských filológií na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave*. Bratislava: T.R.I. Médium.

REFERENCES

- (2012). Bibliographyia na trudovete na prof. dfn. Ivan Buyukliev (pp. 15–22). *Slovesa priechudnaya. Yubileen sbornik v chest na prof. Ivan Buyukliev*. Sofia: „PAM Publishing Kampany“ OOD.
- Buyukliev, I. (1989). *Kratka slovashka gramatika*. Sofia: Nauka i izkustvo.
- Buyukliev, I. (2011). Dora Gabe v Bratislava (pp. 153–158). *Philologica 71*. Bratislava: Univerzita Komenskeho.
- Dobrikova, M. (2013). Bulgaristika s prozorets kum Dunava (pp. 100–110). *Minalo, nastoyashte i perspektivi na chuzhdestrannata balgaristika*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo Sv. Kliment Ohridski.
- Dobříková, M. (2014). Straty a nálezy bratislavskej bulharistiky (pp. 55–63). *Philologica 73*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Dobříková, M. (2016). Vplyv Jána Stanislava a slovenskej slavistiky na život a dielo bulharského slavistu. Ad honorem Ivan Bujukliev (pp. 177–184). *Ján Stanislav a slovenská slavistika*. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV.

- Dobrikova, M. (2018). Mezhdú traditsiy i perspektivi. Balgaristikata vav Filosofskiya fakultet na Universiteta „Komenski“ v Bratislava v navecherieto na 100-godishniya y yubiley. *Ezikov svyat/Orbis linguarum*, 16 (1), 7 – 15.
- Harbuľová, L. (2005). Ruskí emigranti a medzivojnové Slovensko. *História. Revue o dejinách spoločnosti*, 1, 24 – 26.
- Osobý spis Ivana Bujuklieva. *Registrátúrne stredisko*. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.
- Pekarovičová, J. (2014). Desatoro lektora cudzieho jazyka (pp. 35 – 42). *Philologica 73*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Švagrovský, Š., Eliaš, A. (1996). Ruský jazyk a literatúra (pp. 33 – 45). *Štúdium slovanských filológií na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave*. Bratislava: T.R.I. Médium.

THE FOREIGN LECTOR AS A BRIDGE BETWEEN LANGUAGES AND CULTURES

Abstract. The introductory part of the article is bringing a short overview of history of Bulgarian studies at Faculty of Arts at Comenius University in Bratislava. Irreplaceable role of foreign lector while studying foreign languages is emphasized and demands placed on his professional and intercultural competences are presented. The second part of the article is focused on a significant Bulgarian Slavist and Slovakist Ivan Buyukliev, specifically his role of a lector at Comenius University in Bratislava. Author mentions mainly less well-known circumstances of his stay, as was for example defence of doctoral thesis on relative clauses' structure in *Codex Suprasliensis* or his last article published in Slovakia on Dora Gabe's lecture stay in Bratislava in 1931.

Keywords: Bulgarian studies at Faculty of Arts; Comenius University in Bratislava; foreign lector; professional competences; intercultural competences; professor Ivan Buyukliev

✉ **Dr. Mária Dobríková, Assoc. Prof.**
Department of Slavic Studies
Faculty of Arts
Comenius University in Bratislava
2, Gondova St.
814 99 Bratislava, Slovakia
E-mail: maria.dobrikova@uniba.sk